

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Algemene Rekenkamer
Dhr. A.P. Visser
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

**Directie Financieel-
Economische Zaken**

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
2022-0000134228

Uw brief (kenmerk)

Datum 25 april 2022
Betreft Bestuurlijke reactie Verantwoordingsrapport Financiën
en Nationale Schuld 2021

Geachte heer Visser,

Hierbij ontvangt u, mede namens beide staatssecretarissen van Financiën, mijn reactie op uw conceptrapport bij het jaarverslag IX Financiën en Nationale Schuld 2021. Met belangstelling heb ik hiervan kennisgenomen.

Het doet mij deugd dat de Algemene Rekenkamer vaststelt dat er bij het ministerie van Financiën veel goed gaat en er ook hard gewerkt wordt aan het oplossen van de in eerdere jaren geconstateerde onvolkomenheden en aandachtspunten.

Net als in 2020 heeft mijn ministerie in zijn werk te maken gehad met bijzondere omstandigheden, zoals de coronacrisis, het thuiswerken, de ontvlechting van de Belastingdienst, Douane en Toeslagen en het herstel van de kinderopvangtoeslag. Ik ben verheugd dat u desondanks constateert dat met verschillende meerjarige verbeterprogramma's goede voortgang is geboekt.

Ik herken het algemene beeld dat u schetst dat wij er nog niet zijn, maar dat er niettemin goede stappen zijn gemaakt. Ook onderken ik de genoemde onvolkomenheden en aandachtspunten en werk ik onverminderd aan de oplossing daarvan. Ik volsta daarom met het plaatsen van een aantal kanttekeningen bij uw conceptrapport. Hierbij merk ik op dat de aandachtspunten die u opbrengt deels te herleiden zijn tot tijdelijke vraagstukken, zoals de herstelacties, en deels hun oorzaken vinden in langjarige uitdagingen, zoals de ICT problematiek.

Financiële informatie en bedrijfsvoering

Tot mijn genoegen constateert u dat de financiële informatie in het jaarverslag IX Financiën en Nationale Schuld 2021 een getrouwe weergave is. Met betrekking tot de rechtmatigheid op totaalniveau maakt u een uitzondering voor een niet te kwantificeren onzekerheid over de volledigheid van de belastingontvangsten en rechtmatigheid van de verplichtingen.

Op artikelniveau concludeert u ook dat het beeld betrouwbaar, ordelijk en rechtmatig is, met uitzondering van de rechtmatigheid op artikelen 1 en 13. Op artikel 1 is de oorzaak met name gelegen in inkoopprocedures, waar ik verder op in ga bij de onvolkomenheid Inkoopbeheer Belastingdienst; op artikel 13 is naar

uw mening de oorzaak met name gelegen in het ontbreken van een wettelijke grondslag voor herstel- en compensatiebetalingen aan gedupeerden van de problemen met de Toeslagen in 2021.

**Directie Financieel-
Economische Zaken**

Ons kenmerk
2022-0000134228

Wettelijke basis herstel- en compensatie betalingen en gebruik beleidsbesluiten

U constateert dat de hersteloperatie toeslagen in 2021 grotendeels is uitgevoerd op basis van beleidsbesluiten zoals het Besluit uitbreiding Catshuisregeling. Ook concludeert u vervolgens, onder verwijzing naar het legaliteitsbeginsel, dat vanwege het ontbreken van een wettelijke grondslag de verplichtingen met omvang van € 926,6 miljoen, op grond van de herstelregelingen als comptabel onrechtmatig dienen te worden aangemerkt.

Hoewel de basisregel 'er dient een ex ante wettelijke basis zijn' zeer zeker onderschreven wordt, kan daar in uitzonderingsgevallen en onder bepaalde randvoorwaarden, zoals goed overleg met het parlement, tijdelijk van worden afgeweken. Mijns inziens betreffen de beleidsbesluiten in het kader van het herstel toeslagen een dergelijk exceptioneel geval.

De reden voor het gebruik van beleidsbesluiten voor de hersteloperatie was gelegen in de breed gevoelde urgentie, zowel bij de regering als bij het parlement, zoals u ook constateert, om voor gedupeerde ouders op zo kort mogelijke termijn te starten met (financieel) herstel. Dit werd ook gezien als nodig om een maatschappelijk probleem zo snel mogelijk op te lossen en de burger centraal te stellen.

Met de beleidsbesluiten heeft de staatssecretaris van Financiën Toeslagen & Douane, de Belastingdienst/Toeslagen toestemming gegeven om, voordat in een formeel wettelijke grondslag was voorzien, alvast de uitvoering ter hand te nemen. Door vervolgens wetgeving met terugwerkende kracht in werking te laten treden, wordt een beleidsbesluit gecodificeerd en wordt alsnog voorzien in een dergelijke grondslag. Het gebruik van terugwerkende kracht in wetgeving is aan beperkingen onderhevig. Met inachtneming van deze beperkingen staat ook het legaliteitsbeginsel niet in de weg van het gebruik van terugwerkende kracht.

Met het gebruik van beleidsbesluiten vooruitlopend op wetgeving moet uiteraard terughoudend worden omgegaan. Ook naar de toekomst toe zal ik mij hiervoor inzetten. De Staten-Generaal hebben bij het gebruik van beleidsbesluiten een beperktere rol. U merkt evenwel terecht op dat de Staten-Generaal in 2021 in staat zijn geweest hun budgetrecht uit te oefenen en dat zij ertoe hadden kunnen besluiten dat de uitvoering niet ter hand zou worden genomen, totdat er een wettelijke basis voorlag. Het genoemde bezwaar van een beperktere rol van de Staten-Generaal is in de hersteloperatie ondervangen door zowel het beleid als de wijze van uitvoering telkens uitvoerig vooraf met het parlement te bespreken én telkens te voorzien in expliciete toestemming voor het aangaan van verplichtingen en uitgaven middels een begrotingswet.

In 2021 is met het Belastingplanpakket 2022 al een wetsvoorstel in procedure gebracht. Dit wetsvoorstel betrof met name codificatie van maatregelen die in het kader van de hersteloperatie al waren vormgegeven bij beleidsbesluit en werden uitgevoerd. Het was het voornemen om deze beleidsbesluiten van een stevigere juridische basis te voorzien en als wetsvoorstel in het pakket Belastingplan 2022 op Prinsjesdag bij de Tweede Kamer in te dienen. Gelet op het kritische advies

van de Raad van State heeft het kabinet in september afgezien van indiening van het conceptwetsvoorstel. In het advies merkte de Raad van State onder andere op dat het niet duidelijk was hoe het wetsvoorstel zich verhiel tot de voorgenomen herijking van de hersteloperatie toeslagen en dat die duidelijkheid wel nodig is. De Raad van State achtte het noodzakelijk dat duidelijkheid over het verdere verloop van de hersteloperatie in de toelichting zou worden geboden. Die duidelijkheid kon het kabinet op dat moment nog niet bieden, omdat de herijking van de hersteloperatie nog plaatsvond. Er zal met de Wet hersteloperatie toeslagen wel een duidelijk perspectief op de hersteloperatie worden geboden¹.

**Directie Financieel-
Economische Zaken**

Ons kenmerk
2022-0000134228

U merkt op dat in het Jaarverslag van het ministerie is gewezen op de kans dat het voorstel 'wet hersteloperatie toeslagen' niet wordt aangenomen door de Staten-Generaal en dat, indien deze situatie zich zou voordoen, de aangegane verplichtingen, uitgaven en kwijtscheldingen onrechtmatig zouden zijn. Gelet op de bovengenoemde parlementaire betrokkenheid ligt afwijzing van het voorstel door de Staten-Generaal naar mijn oordeel evenwel niet in de rede.

Derhalve concludeer ik, dat wanneer de Wet 'hersteloperatie toeslagen' metterdaad door de Staten-Generaal wordt aanvaard en met terugwerkende kracht in werking treedt, is voorzien in een toereikende wettelijke grondslag en de verplichtingen als rechtmatig kunnen worden aangemerkt.

Gebruik uitvoeringstoets om te bepalen of wetgeving werkt

U constateert dat er in 2021 ten tijde van de besluitvorming weinig tot geen aandacht is geweest voor de uitvoering van de € 30.000-regeling, de schuldenaanpak en de samenhang van regelingen. U constateert vervolgens dat hierdoor processen en registratiesystemen niet zorgvuldig zijn opgestart, waardoor fouten zijn ontstaan en reparatiewerkzaamheden moesten worden verricht.

Het klopt dat er voor deze regelingen geen uitvoeringstoetsen vooraf hebben plaatsgevonden. De urgentie was hoog en de tijd beperkt. Echter, om de uitvoerbaarheid te toetsen is aan UHT en Toeslagen gevraagd om een inschatting te geven van de uitvoeringsgevolgen. Uitvoeringstoetsen zijn achteraf wel gedaan, bij de codificaties in het Belastingplanpakket 2022. Bij de Wet hersteloperatie toeslagen zullen alle regelingen worden voorzien van een uitvoeringstoets. Ik onderschrijf het belang hiervan.

Tot slot wil ik u bedanken voor uw conceptrapport en de daarin genoemde bevindingen en aanbevelingen. Deze zal ik benutten om het ministerie van Financiën de komende jaren verder te versterken in zijn taakuitvoering. In de bijlage ga ik in op een aantal specifieke punten die u in uw conceptrapport maakt.

Hoogachtend,

de minister van Financiën,

Sigrid A.M. Kaag

¹ KAMERSTUKKEN II 2021/22, 35.510, nr 90 - <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35510-90.html>

Aanwenden artikel 2.27 van de Comptabiliteitswet

De gevoelde urgentie en de (comptabele) verplichtingen die voort zouden komen uit de aankondiging/toezegging van het kwijtschelden van schulden noodzaakte meermaals tot gebruik van art. 2.27 lid 2 van de CW. Dit volgde uit een leerpunt van de Catshuis-aankondiging in december 2020 en de daaropvolgende onrechtmatigheidsverklaring door de Algemene Rekenkamer. Als er geen beroep was gedaan op dit wetsartikel zou er een risico zijn dat de verplichtingen in de hersteloperatie deels of geheel zouden zijn aangegaan vóór parlementaire autorisatie van het daarvoor benodigde (verplichtingen)budget en daarmee onrechtmatig zijn geweest. Dat de kasuitgaven pas later zouden plaatsvinden is daarbij niet relevant. U bestempelt het gebruik van art. 2.27 lid 2 van de CW in twee gevallen als onnodig, maar ik zie geen andere mogelijkheid in de toenmalige omstandigheden. Dat in één geval parlementaire goedkeuring alsnog plaatsvond alvorens de maatregelen in uitvoering werden genomen, was bij het beroep op art. 2.27 CW lid 2 nog niet te voorzien.

Ons kenmerk
2022-0000134228

Ik ben terughoudend met het aanwenden van artikel 2.27 lid 2 van de CW en doe alleen een beroep daarop als uitzonderingsbepaling voor uitzonderlijke situaties, waarin wachten op de normale parlementaire behandeling echt niet mogelijk is. De politieke en maatschappelijk urgentie om gedupeerde ouders snel schulden kwijt te schelden en te compenseren staat voor het kabinet echter buiten kijf. Daarbij blijft zorgvuldige besluitvorming van kabinet en parlement een groot goed.

Resultaten hersteloperatie kinderopvangtoeslag

U constateert dat het herstelproces deels is versneld door de € 30.000-regeling. Het is zo dat er niet op alle onderdelen van de hersteloperatie een versnelling teweeg is gebracht. Met de uitkomsten van de herijking hoop ik op onderdelen een versnelling te laten plaatsvinden. Waarbij ik wil benadrukken dat integraal herstel bieden aan de ouders het uitgangspunt blijft.

U constateert daarnaast dat er in 2021 een risico is ontstaan dat onterechte betalingen zich opstapelen. Ik herken dit risico, zoals ook beschreven in de 10e VGR Kinderopvangtoeslag. Onterechte betalingen kunnen zijn ontstaan door fouten in de beoordeling. We vorderen reeds uitbetaalde herstelbedragen in deze gevallen niet terug. Echter, de uitbetaling van overige compensatie wordt in deze situaties wel zo snel mogelijk stop gezet. Onterechte betalingen kunnen ook zijn ontstaan door evident misbruik, bijvoorbeeld wanneer iemand opzettelijk onjuiste informatie heeft verstrekt. In deze gevallen zullen reeds uitbetaalde herstelbedragen wel teruggevorderd worden. Er wordt alleen datgene teruggevorderd waarover misbruik bewezen is. Ook stopt in dit geval de uitbetaling van de andere herstelregelingen. Dit zal in de wet hersteloperatie toeslagen geregeld worden.

Onvolkomenheden

Managementinformatie Belastingdienst

Ik onderschrijf uw conclusie dat deze onvolkomenheid in 2021 nog niet is opgelost, maar dat er wel goede voortgang is geboekt. Het oplossen kent een meerjarige aanpak tot en met 2022. De activiteiten ten aanzien van de

concernmanagementinformatie zijn medio 2021 afgerond. In 2021 is de prioriteit van het programma verschoven naar ketenmanagementinformatie, waarbij het doel is om de managementinformatie van de uitvoeringsketens in 2022 verder op orde te krijgen. Ik onderken het door u aangegeven belang van routinematige doorontwikkeling van de managementinformatie, ook na de afronding van het programma.

**Directie Financieel-
Economische Zaken**

Ons kenmerk
2022-0000134228

Inkoopbeheer, verplichtingenbeheer en prestatieverklaringen Belastingdienst en Toeslagen

U kent de Belastingdienst en Toeslagen dit jaar een nieuwe onvolkomenheid toe op het inkoopbeheer. U concludeert dat er, net als in 2020, in 2021 onvoldoende aandacht is geweest voor de naleving van de aanbestedingsvereisten bij de Belastingdienst, waardoor het aantal fouten hoog blijft. Uw aanbevelingen worden overgenomen. De Belastingdienst en Toeslagen zijn reeds gestart met het implementeren van aanvullende maatregelen, waarbij het verbeteren van het inhuurproces personeel bijzondere aandacht krijgt.

De tekortkoming bij het inkoopbeheer bij Toeslagen komt onder andere voort uit de wens snelheid te maken bij de hersteloperatie. Er is daarom diverse malen gebruik gemaakt van waiverprocedures, zoals voor de eerder aan de Tweede Kamer gemelde overeenkomst met de kredietbanken onder de paraplu van SBN. Door het inkoopproces te versnellen en te verbeteren is het onze ambitie om het aantal nieuwe waivers te minimaliseren.

U constateerde in 2020 dat opzet en bestaan van het verplichtingenbeheer en het afgeven van prestatieverklaringen voldoen, maar dat de werking nog onvoldoende kon worden aangetoond. U constateert nu over 2021 dat ondanks een aantal aanvullend getroffen maatregelen, zoals versterkte interne controles in 2021, het gewenste beheersingsniveau voor zowel het verplichtingenbeheer als het afgeven van prestatieverklaringen nog niet is bereikt. De Belastingdienst en Toeslagen zullen in 2022 extra maatregelen treffen, zoals het op maandelijkse basis uitvoeren en intensiveren van de (verbijzonderde) interne controles om het gewenste beheersingsniveau te bereiken.

M&O-beleid Belastingdienst

U kwalificeert de uitvoering van het M&O-beleid Belastingdienst in 2021 als ontoereikend, omdat de onzekerheid over de volledigheid van de belastingontvangsten naar uw oordeel groter is dan die u normaliter tot uitdrukking brengt in het standaardvoorbehoud bij uw oordeel over de financiële informatie. Daarbij geeft u voor artikel 1 Belastingen voor uitgaven en ontvangsten tevens aan dat, ondanks dat u stelt de onzekerheid in de rechtmatigheid niet te kunnen kwantificeren, de rapporteringsgrens zou zijn overschreden. De uitkomsten in 2021 van de begrotingsindicatoren voor dienstverlening, toezicht en opsporing voor de Belastingdienst geven op zichzelf geen aanleiding om te veronderstellen dat er sprake zou zijn van een ontoereikend M&O-beleid voor belastingen. Voor zover factoren (corona, onderbezetting, Fraude Signalering Voorziening) invloed hebben gehad, komen deze beperkt tot uiting in de prestatie-indicatoren in de begroting.

U concludeert verder in het kader van een goede bedrijfsvoering dat de onderbouwing van het M&O-beleid voor de grote belastingmiddelen ontoereikend is. U formuleert twee aanbevelingen. De eerste aanbeveling betreft de verdere

ontwikkeling van de handavingsplannen van de uitvoeringsdirecties. Deze aanbeveling onderschrijf ik.

**Directie Financieel-
Economische Zaken**

Bij uw tweede aanbeveling, gericht op het meegeven van kaders om een aanvaardbaar M&O-risico vast te stellen, plaats ik een kanttekening. De Belastingdienst stelt jaarlijks een strategische risicoanalyse vast, waarin strategische en organisatorische risico's worden opgenomen. Vervolgens worden kernrisico's, die een bedreiging vormen voor het realiseren van de compliance-doelstellingen, ieder jaar voorzien van beheersmaatregelen. Hiermee stelt de Belastingdienst een aanvaardbaar niveau van de risico's vast, zodat de niet-naleving zo laag mogelijk blijft. De Belastingdienst neemt jaarlijks het risicoregister op in het Jaarplan Belastingdienst. Ik onderschrijf uiteraard de aanbeveling om hierover in overleg te treden tussen opdrachtgever, eigenaar en parlement.

Ons kenmerk
2022-0000134228

De aanbevelingen met betrekking tot het M&O-beleid schenk- en erfbelasting worden door mij onderschreven en overgenomen.

Wijzigingsbeheer IT-systemen Belastingdienst

U constateert dat, alhoewel er voortgang is geboekt met het verbeteren van de testprocedures, deze nog niet op orde zijn. Ik deel deze mening. De Belastingdienst is in 2021 gestart met het verbeteren van de testprocedures bij wijzigingen in IT-systemen en het uitvoeren van centraal toezicht op de adequate uitvoering en documentatie van het testen. In 2022 zal de Belastingdienst de gerealiseerde opzet van de nieuwe procedures (laten) toetsen om vervolgens de implementatie van de maatregelen vast te stellen door het uitvoeren van (verbijzonderde) interne controles op het wijzigingsbeheer.

Toezicht financieel beheer rijksoverheid: fiscale en risico-regelingen

Ik ben verheugd over uw conclusie dat de door mij uitgevoerde toezichtfunctie op risicoregelingen in 2021 duidelijke verbeteringen laat zien. De sterk verbeterde cijfers laten zien dat Financiën met het ingezette verbetertraject op de juiste weg is. De nieuwe interne toezichtprocedure ging medio mei in, waardoor u de werking van de nieuwe procedures niet voor het gehele jaar kon onderzoeken. Ik heb er vertrouwen in dat in 2022 zal blijken dat de gewijzigde interne procedures en de procesbeschrijving risicoregelingen, opgenomen in het Handboek Financiële Informatie en Administratie Rijksoverheid (HAFIR), tot het gewenste resultaat leiden.

Wat betreft fiscale regelingen geeft u aan dat, net als vorig jaar, het toezicht tekortschiet. Ik onderschrijf het belang van goed toezicht op fiscale regelingen. Zo hebben evaluaties van bestaande fiscale regelingen de afgelopen jaren bijvoorbeeld geleid tot de voorgenomen afschaffing van de schenkingsvrijstelling voor de eigen woning, de middelingsregeling en vrijstellingen in de energiebelasting.

Tegelijkertijd geeft een kritische evaluatie niet altijd reden tot afschaffing van een fiscale regeling, neem bijvoorbeeld de hypotheekrenteaftrek of de giftenaftrek. Het is dus niet mogelijk om de effectiviteit van mijn toezicht op de fiscale regelingen te beoordelen op het nog bestaan ervan. Ook de Tweede Kamer gaat hierover, zij is immers medewetgever en kan er dus (met goede reden) voor kiezen om een fiscale regeling te handhaven, ondanks een negatieve uitkomst van een evaluatie.

Het huidige proces is er op gericht dat er (periodiek) een kritische afweging plaatsvindt van alle fiscale regelingen. De basis hiervoor is bijlage 9 van de Miljoenennota. Deze bevat een overzicht van fiscale regelingen, waarvan de budgettaire ontwikkeling doorlopend gemonitord wordt. Daarnaast worden deze fiscale regelingen periodiek geëvalueerd (eens in de zeven jaar). Door het toetsingskader fiscale regelingen en de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek hierbij toe te passen wordt gewaarborgd dat er een afweging is van de instrumentkeus en dat doelmatigheid en doeltreffendheid van deze regelingen objectief worden vastgesteld. Als uit de evaluatie blijkt dat een fiscale regeling niet doeltreffend óf doelmatig is, of dat deze beter aan de uitgavenkant ingevuld kan worden dan legt de vakminister dit voor aan ministerraad. Ook nieuwe fiscale regelingen worden kritisch tegen het licht gehouden aan de hand van het toetsingskader fiscale regelingen en de vereisten die artikel 3.1 van de comptabiliteitswet stelt als het gaat om doeltreffendheid en doelmatigheid.

Naar aanleiding van de vorig jaar door u vastgestelde onvolkomenheid zijn dit jaar verschillende stappen gezet om het toezicht op fiscale regelingen te verbeteren. Concreet gaat het om de aanscherping van de Begrotingsregels, aanpassing van de toezichtprocedures en doorlopend informeren van de Tweede Kamer over de uitkomsten van evaluaties.

Om te borgen dat (negatieve) evaluaties van fiscale regelingen ook tot kritische afweging leiden zijn de Begrotingsregels aangepast. Er is afgesproken dat bij een negatieve evaluatie, de afschaffing van de fiscale regeling als uitgangspunt wordt gehanteerd. Indien echter de wens bestaat om deze fiscale regeling toch te handhaven, dient de verantwoordelijke minister de reden hiervoor toe te lichten in de ministerraad. Het kabinet zal dan vervolgens in een kabinetsreactie aan de Kamer expliciet gaan op de redenen voor het handhaven van de regeling. Als uit de evaluatie blijkt dat een fiscale regeling beter aan de uitgavenzijde kan worden vormgegeven, is het uitgangspunt om de fiscale regeling conform de aanbeveling aan te passen. Indien de wens is om de regeling toch te handhaven als fiscale regeling, dient de verantwoordelijke minister de reden hiervoor toe te lichten in de ministerraad. Het kabinet dient dan eveneens in een kabinetsreactie aan de Kamer de reden toe te lichten.

Zoals u vaststelt is in de in 2021 afgeronde evaluaties onvoldoende toezicht gehouden op het gebruik van het toetsingskader fiscale regelingen. Dit betekent echter niet dat het toetsingskader in deze evaluaties geen rol heeft gespeeld in het vaststellen van de doeltreffendheid en doelmatigheid. In de evaluaties van fiscale regelingen die na het Verantwoordingsonderzoek van vorig jaar zijn gestart is in alle gevallen het toetsingskader toegepast. Ook zijn gedurende het jaar de procedures aangepast om toezicht te houden op het gebruik hiervan. Hierbij is een striktere scheiding aangebracht tussen uitvoering en toezicht, zowel bij nieuwe fiscale regelingen als bij de uitvoering van periodieke evaluaties. Door de uitvoering van evaluaties en het gebruik van het toetsingskader van elkaar te scheiden kan onafhankelijk getoetst worden of het toetsingskader op de juiste wijze is beantwoord.

In combinatie met de aanscherping van de Begrotingsregel leidt het gebruik van het toetsingskader ertoe dat fiscale regelingen in principe alleen worden toegepast als deze aantoonbaar de meest effectieve en doelmatige manier zijn om bepaalde beleidsdoelen te halen. Immers als dit niet het geval is, blijkt dit uit

het toetsingskader en zal dit leiden tot een kritische afweging in de ministerraad. Dit is de toezegging die vorig jaar gedaan is.

**Directie Financieel-
Economische Zaken**

Daarnaast wordt de Tweede Kamer (meer) doorlopend geïnformeerd over de uitkomsten van evaluaties, dit naast de gebruikelijke kabinetsreactie bij het aanbieden van een onderzoek aan de Kamer. Daartoe is in bijlage 9 van de Miljoenennota 2022 een integraal overzicht opgenomen met daarin onder andere de doeltreffendheid en doelmatigheid van de sinds 2010 geëvalueerde fiscale regelingen. Deze evaluatie-uitkomsten zijn ook opgenomen in bijlage 10 bij de afzonderlijke fiscale regelingen. Daar is terug te vinden of de afweging voor de keuze om te komen tot een fiscale regeling is gemaakt (instrumentkeus) en of sprake is van een horizonbepaling. Het is dan ook de ambitie van dit kabinet om aan de slag te gaan met de uitkomsten van eerdere evaluaties, in het bijzonder in het geval van negatieve resultaten. Verder zal het kabinet blijven inzetten op goede evaluaties die de complexiteit, doelmatigheid, doeltreffendheid en andere gevolgen van fiscale regelingen in kaart te brengen. In de fiscale beleids- en uitvoeringsagenda zal de Staatssecretaris voor Fiscaliteit en Belastingdienst hier verder op ingaan.

Ons kenmerk
2022-0000134228

Er zijn afgelopen jaar dus diverse verbeteringen doorgevoerd in het toezicht, maar ik deel uw conclusie dat het toezicht op het gebruik van het toetsingskader consequenter kan worden toegepast. Ik heb er vertrouwen in dat de verbeteringen in de processen ertoe zullen leiden dat in 2022 het toezicht op fiscale regelingen verder zal verbeteren; ik zal mij hiervoor blijven inspannen.

Risico's en aandachtspunten

Informatiebeveiliging

Het ministerie van Financiën was zich in 2021 al bewust van deze taak en heeft de in-controlverklaring al vervangen door het informatiebeveiligingsbeeld. Dit zal in 2022 verder worden geoptimaliseerd.

IT voor huurtoeslag

U geeft aan dat er rijksbreed is afgesproken dat alle departementen de in-control verklaringen uiterlijk vanaf 2022 vervangen door informatiebeveiligingsbeelden. Wij erkennen deze conclusie. Toeslagen heeft het voornemen om GRC tooling (Governance Risk & Compliance) te implementeren in 2022. Deze zal het mogelijk maken om meer inzicht te krijgen in de risico's die gelopen worden. Gestart wordt met de beheersmaatregelen volgens de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) met als doel om meer informatie te krijgen ten aanzien van de informatiebeveiligingsbeelden.

Ten aanzien van de constatering over informatie voor burgers en het autorisatiebeheer herken ik de bevindingen. In 2022 zullen verbeteringen worden doorvoeren. Daarnaast geeft u aan dat er nog een verouderd systeem gebruikt wordt voor de behandeling van klachten voor Toeslagen van burgers. Toeslagen gebruikt nu een systeem van de Belastingdienst en zal in overleg treden met de Belastingdienst om te realiseren dat meer op Toeslagen toegesneden informatie over incidenten en klachten uit de systemen kan worden verkregen.

U gaat in op het gebruik van algoritme die gebruikt worden bij de beoordeling huurtoeslag. Toeslagen gaat er vanuit dat het rapport 'Vervolgonderzoek algoritmes' geen onderdeel uitmaakt van het AR Verantwoordingsonderzoek

2021. De betreffende bestuurlijke reactie wordt gegeven op het rapport 'Vervolgonderzoek algoritmes'.

**Directie Financieel-
Economische Zaken**

Logische toegangsbeveiliging Belastingdienst

U constateert dat de Belastingdienst het proces van logische toegangsbeveiliging (LTB) heeft verbeterd in een meerjarig traject. Voordat het proces helemaal effectief is, zijn er naar uw oordeel nog een tweetal verbeteringen nodig, wat ik onderschrijf. In 2022 zal de Belastingdienst verdere verbeteringen doorvoeren met betrekking tot de controle op het gebruik van systeembeheerdersrechten bij de directie Informatievoorziening. Tevens worden acties ondernomen om de volledigheid van de lijsten met niet-toegestane functiecombinaties (gebruikersrechten) in IT-applicaties beter te borgen.

Ons kenmerk
2022-0000134228

Interne fiscale processen Belastingdienst

U merkt op dat de Belastingdienst stappen heeft gezet in het beheer van de fiscale processen door het opstellen van een tax control framework (TCF). U constateert dat door corona ook in 2021 enkele fiscale processen, zoals teamuitjes, niet op hun werking konden worden gecontroleerd. De Belastingdienst zal deze beoordeling in 2022 uitvoeren.

Centraal interne toezicht geldstromen Douane

U constateert dat de Douane nog niet klaar is met het geheel op orde brengen van het intern toezicht op centraal niveau op door de decentrale Douane-onderdelen geheven en geïnde geldstromen (invoerrechten en accijnzen). De Douane zal in 2022 onverminderd de verbetertrajecten voortzetten. De sporen waarlangs deze verbetertrajecten binnen de Douane worden opgepakt zijn toegelicht in de aan de Tweede Kamer gerichte brief van 1 december 2021 (kenmerk 2021-0000239738), met als onderwerp "Afdracht Traditionele Eigen Middelen".

In deze brief worden drie sporen onderkend. Ten eerste, het treffen van maatregelen om nabetalen Douanerechten in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen door het onderkennen en vervolgens verminderen van risico's in het primaire proces. Ten tweede, het binnen de Douane inrichten van een directie Financiën & Control die o.a. de interne beheersing van de EU-afdrachten verder gaat optimaliseren en het intern toezicht op de grote geldstromen aan het vormgeven is. En ten derde, het uitoefenen van invloed op het EU-besluitvormingsproces aangaande regelgeving die betrekking heeft op de heffing, inning en afdracht van Traditionele Eigen Middelen, en eventueel hierop betrekking hebbende verdragingsrente. In deze aanpak worden niet alleen de Traditionele Eigen Middelen, maar ook het nationale middel accijns meegenomen.

FIOD

U constateert dat de FIOD in 2021 de opsporingstaken in voldoende mate kon uitvoeren. Ik ben verheugd met deze constatering. U signaleert een aantal risico's. De Belastingdienst onderkent deze risico's. Ook constateert u dat de FIOD op sommige punten niet voldoet aan de governancebepalingen uit de Wet BOD voor wat betreft de mandatering van het handavingsarrangement en het opstellen van een eigen jaarverslag. De Belastingdienst herkent dit. In 2022 worden de mogelijkheden voor aanpassing van de mandateringsregeling nagegaan. Voor het opstellen van een eigen jaarverslag gaat de Belastingdienst samen met het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie, onderzoeken hoe dit het beste kan worden vorm gegeven.